

* * *

Adaptacja, rozumiana jako mechanizmy przekształcania i przystosowania oraz jako efekty tych procesów, jest nieodłącznym i uniwersalnym elementem życia ludzi. Wydaje się, że szczególnie ważną rolę odgrywa we współczesnej komunikacji społecznej, jak również w kulturze i jej partykularnych obszarach. Istotny w tym przypadku kontekst globalizacji, wielokulturowości i transkulturowości sprawia, że staje się ona podstawowym mechanizmem i generatorem zjawisk oraz sposobem ich istnienia i funkcjonowania, sama podlegając licznym modyfikacjom i przekształceniom, mnożąc swoje przejawy i postaci, nabierając nowych znaczeń. Stanowi więc kuszący przedmiot badań interdyscyplinarnych. W ich centrum pojawi się zapewne namysł nad zagadnieniami takimi, jak: adaptacje w kulturze, adaptacje inter- i transkulturowe, kultura jako adaptacja. Adaptacja może być również rozpatrywana w perspektywie multidyscyplinarnej jako fenomen występujący w różnych obszarach kultury i komunikacji społecznej. Interesujące w tym przypadku są refleksje teoretyczne skupione na istocie, naturze i mechanizmach adaptacji w penetrowanych przez te dyscypliny naukowe wymiarach kultury, na jej funkcjach, sposobach i formach przejawiania się oraz rozumienia, jak również na możliwości typologii zjawiska. Ważne są analizy i opisy konkretnych obiektów, przejawów i procesów adaptacyjnych. Interdyscyplinarne badania umożliwiają wreszcie refleksję nad tym, jak pojęcie adaptacji może służyć jako kategoria poznawcza, perspektywa oglądu i opisu różnego typu transferów w świecie kultury – tego wszystkiego, co dzieje się „na styku”, „pomiędzy”, „w interakcji”, „w kontakcie”; jest formą i sposobem transformacji i przystosowania. Szczególnie frapujące są te zjawiska, które ujawniają się w transferze między kulturami narodowymi.

Takie oto przekonanie sprawiło, że Katedra Międzynarodowych Studiów Polskich oraz Szkoła Języka i Kultury Polskiej Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach postanowiły zorganizować konferencję naukową poświęconą adaptacjom, kierując zaproszenie do udziału w niej do językoznawców, literaturoznawców, kulturoznawców i antropologów, medioznawców, dydaktyków i glottodydaktyków. Konferencja odbyła się w dn. 3–4 grudnia 2013 roku w Katowicach, gromadząc ponad 50 uczestników. Niniejszy tom zawiera teksty, które są w dużej mierze opracowanymi na nowo wersjami większości wygłoszonych referatów. Wystąpienia i ożywiona dyskusja przekonała organizatorów konferencji, że badania warto kontynuować.

*Romuald Cudak
Jolanta Tambor*